

Bên trên có chợ

Ta lấy mình làm vợ nên chăng?

Tre già để gốc cho măng...

Ronsard, nhà thi sĩ trứ danh Pháp thế kỷ thứ XVI, thời văn học phục hưng, có làm một bài thơ tặng nàng Hélène đại ý gọi cảnh đời sau này già nua hiu quạnh Hélène ngồi thêu thùa vá may bên đèn, lúc đó Hélène mới biết quý mỗi tình nồng nhiệt mà Ronsard đã trang trọng hiến dâng thời nàng còn trẻ.

Kể kiểu tán gái như Ronsard cũng khá tinh ranh, nhưng trong bài thơ đó Ronsard còn phải nhắc đến chính tên mình thì còn lộ liễu quá. Chàng trai Việt Nam không thế; chàng chẳng lạ gì thiếu nữ đồng bào của chàng, các nàng vẫn thường tự nhủ lúc đêm khuya thanh vắng:

Nghĩ xa thôi lại nghĩ gần,

Làm thân con nhện mấy lần vương tơ.

Biết đâu trong đục mà chờ,

Hương thơm hết tuyết nương nhờ vào ai.

Hoặc:

Ai ơi trẻ mãi ru mà,

Càng so sánh lắm càng già mất duyên.

Cho nên khi khéo gọi cảnh già nua để cảnh cáo người chàng yêu vụng nhớ thắm, cá nhân của chàng hoàn toàn lẫn đi. Ta hãy nghe chàng nói:

Cô kia má đỏ hồng hồng,

Cô chưa lấy chồng còn đợi chờ ai?

Buồng không lần lửa hôm mai,

Đầu xanh mấy chốc ra môi tóc sương.

Vẫn nhẹ nhàng mà vẫn thâm thía, vẫn chào đón mà vẫn kín đáo, nghệ thuật “tán gái” của chàng thực đã tinh tế rất mực vậy.

Nhưng nhiều khi mặc dầu yêu nàng lắm, mà chàng tỏ tình sao khéo ỡm ờ:

Đường đi thì thật là xa,

Mượn mình làm mối cho ta một người.

Một người mười tám đôi mươi,

Một người vừa đẹp vừa tươi như mình.

Hoặc, vẫn bằng giọng bông lơn đó, chàng nói là sẽ nhờ nàng khâu hộ chỗ sút chỉ đường tà để khi nàng lấy chồng thì chàng tình nguyện giúp chiếu nằm, chăn đắp, chăm đeo và không quên cả:

Giúp em quan tám tiền cheo,

Quan năm tiền cưới lại đèo buồng cau.

Nghe đến đây cô gái làm gì mà chẳng lườm yêu anh chàng tinh ranh đã kín đáo và khéo léo tự kiến tạo vị trí và thân phận chủ rể của chàng.

Nếu chẳng may tình duyên lỡ dở mà cảm tình còn nguyên vẹn, lời chàng tuy chua sót mà vẫn nặng mền thương:

Nụ tầm xuân nở ra xanh biếc,

Em có chồng anh tiếc lắm thay.

Nhưng coi chừng! Khi mà người con gái tình phụ thì lời chàng đay nghiến như mũi dao lá lúa lách vào từng thớ tim:

Đồng tiền Vạn Lịch thích bốn chữ vàng,

Tiếc công gấn bó với nàng bấy lâu.

Bây giờ nàng lấy chồng đâu,

Để anh đem phúng trăm cau nghìn vàng.

Trăm cau anh để cúng nàng,

Nghìn vàng anh đốt giải oan lời thề.